

В. М. КРАВЧУК,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії
та історії держави і права Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки*

ПРОКУРАТУРА ЯК ОСОБЛИВИЙ ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОФЕСОРА В. В. ДОЛЕЖАНА

Валентин Володимирович Долежан як засновник Волинської правової школи, був одним з перших вітчизняних вчених незалежної України, хто глибинно зацікавився правовим статусом прокуратури.

Варто зазначити, що питання, пов'язані з організацією та діяльністю прокуратури цікавили В. В. Долежана ще на початках його наукової діяльності. Валентин Володимирович Долежан долучається до співавторства цілого ряду навчальних та навчально-методичних посібників, зокрема: «Прокурорский надзор за исполнением законов в сельском хозяйстве» (Харків, 1979); «Анализ районным (городским) прокурором правонарушений непроступного характера» (Харків, 1981); «Прокурорский надзор за исполнением законов о борьбе с выпуском недоброкачественной продукции» (Харків, 1982); «Прокурорский надзор за исполнением законов об охране социалистической собственности» (Харків, 1982); «Устранение сверхнормативных простоев вагонов на подъездных путях предприятий средствами прокурорского надзора» (Харків, 1982); «Акты прокуратуры по общему надзору» (Харків, 1983); «Прокурорский надзор за исполнением законов об ответственности за невыполнение планов и заданий по поставкам продукции» (Харків, 1985); «Прокурорский надзор за исполнением законов в сельском хозяйстве» (Москва, 1986); «Прокурорский надзор за законностью в правоприменительной деятельности исполнительно-распорядительных органов местных Советов народных депутатов» (Харків, 1988); «Прокурорский надзор за исполнением законов о борьбе с безхозяйственным использованием вторичных материальных ресурсов в народном хозяйстве» (Харків, 1988); «Организация работы в органах прокуратуры и суда» (Харків, 1989) тощо.

Професор Валентин Володимирович Долежан активно займається написанням наукових статей з питань організації та діяльності прокуратури, наприклад: «Общенадзорные полномочия прокурора и их применение»; «Применение общенадзорных средств с целью возмещения материального ущерба от правонарушений»; «Некоторые проблемы повышения эффективности общего надзора прокуратуры»; «Общенадзорная деятельность прокуратуры в сфере сельскохозяйственного

производства»; «Депутатский запрос прокурора»; «Проблемы правового регулирования организации и деятельности органов прокуратуры в современных условиях» та ряд інших наукових статей.

Загальне визнання як один з найбільших знавців проблем правового статусу прокуратури він дістав у 1992 році після захисту у Всесоюзному науково-дослідному інституті проблем зміцнення законності і правопорядку (Російська Федерація, м. Москва) дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Проблемы компетенции прокуратуры».

В перші роки незалежності нашої держави професор В. В. Долежан активно долучається до законопроектної роботи щодо правового статусу прокуратури, бере активну участь у написанні науково-практичних коментарів до законодавства про прокуратуру [1]. Крім того, професор В. В. Долежан стає співавтором ряду навчальних та навчально-методичних посібників з проблем організації та діяльності прокуратури, прокурорського нагляду: «Прокурорский надзор за соблюдением законов органами вневедомственного контроля» (Київ, 1993); «Прокурорський надгляд за виконанням законів про роздержавлення і приватизацію» (Харків, 1993); «Прокурорський надгляд за додержанням і правильним застосуванням законів органами позавідомчого контролю» (Харків, 1994); «Прокурорський надгляд за додержанням Закону України «Про Державну податкову службу в Україні» (Харків, 1995); «Нагляд за додержанням законів про притягнення осіб до адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення» (Харків, 1998); «Прокурорський надгляд за додержанням законодавства в банківській сфері» (Харків, 1999); «Акти прокуратури: підготовка і внесення» (Одеса, 2003); «Судові та правоохоронні органи України» (Одеса, 2003); «Теорія і практика підтримання державного обвинувачення в судах» (Одеса, 2004); «Судові та правоохоронні органи європейських країн» (Одеса, 2005) тощо.

Після захисту у 1992 році докторської дисертації вчений опублікував значну кількість наукових статей з проблем організації та діяльності прокуратури: «Деякі аспекти співвідношення судової і прокурорської компетенції» [2]; «Про функції органів прокуратури на сучасному етапі» [3]; «Шляхи конкретизації представницької функції прокуратури в майбутньому Законі України «Про прокуратуру» [4]; «Концептуальні проблеми правового регулювання діяльності прокуратури в майбутньому Законі про прокуратуру» [5]; «Концептуальні проблеми визначення функцій прокуратури у процесі судово-правової реформи» [6]; «Перспективи розвитку прокуратури України як системи органів правозахисту» [7]; «Правовий статус прокуратури Португалії» [8]; «Правозахисна діяльність прокуратури: проблеми реформування» [9]; «Гуманістична спрямованість діяльності прокуратури» [10]; «Актуальні проблеми організації прокурорського нагляду за додержанням законів про охорону

довкілля» [11]; «Перспективи трансформації функцій прокуратури України» [12]; «Проблеми визначення статусу прокуратури у діяльності Конституційної Асамблеї» [13]; «Іновації в Законі України «Про прокуратуру» і проблеми їх застосування» [14] тощо.

Таке детальне дослідження професором В. В. Долежаном питань організації та діяльності прокуратури дозволяє нам сьогодні з гордістю пишатися особою та науковим доробком вченого, а також використовувати його цінні напрацювання у навчальному процесі та подальших наукових розвідках.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про прокуратуру»: наук.-практ. комент. / співавт.: Д. М. Бакаєв, Ю. М. Грошевий [та ін.]; відп. ред. В. І. Шишкін; Прокуратура України, Ін-т підвищ. кваліфікації Ген. прокуратури України. — Х.: Фірма «Ріта», 1993. — 175 с.; Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про прокуратуру»: наук.-практ. комент. / співавт.: Д. М. Бакаєв, Є. А. Суботін [та ін.]; ред. Л. І. Сащенко; Ген. прокуратура України, Ін-т підвищ. кваліфікації. — Х., 1994. — 28 с.
2. *Правова система України: теорія і практика: тези доп. і наук. повідомл. наук.-практ. конф.* (Київ, 7—8 жовт. 1993 р.) / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького АН України [та ін.]. — К., 1993. — С. 383—385.
3. *Проблеми розвитку прокуратури України в умовах становлення демократичної правової держави: матеріали респ. наук.-практ. конф.*, 26 груд. 1995 р. / за заг. ред. Г. Ворсінова; Ген. прокуратура України. — К., 1996. — С. 66—69.
4. *Проблеми організації прокуратури й оптимізації її діяльності в сучасних умовах: зб. наук. пр.* / Ген. прокуратура України, Ін-т підвищ. кваліфікації. — Х., 1998. — С. 184—188.
5. *Науковий вісник ВДУ. Юридичні науки* / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. — 1999. — № 2. — С. 4—7.
6. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* / ОНЮА. — О., 2003. — Вип. 18. — С. 873—879.
7. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* / ОНЮА. — О., 2004. — Вип. 22. — С. 983—988.
8. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр.* / ОНЮА. — О., 2005. — Вип. 25. — С. 610—615.
9. *Науковий вісник ВДУ. Юридичні науки* / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк, 2005. — С. 166—168.
10. *Право, держава, духовність: шляхи розвитку та взаємодії: тези доп. міжнар. наук.-практ. конф.* (Одеса, 3 верес. 2006 р.) / ОНЮА. — О., 2006. — С. 9—11.
11. *Запобігання та протидія органами прокуратури злочинам проти довкілля: матеріали семінару, Дніпропетровськ, 11—12 жовт. 2007 р.* / Ген. прокуратура України. — Д., 2007. — С. 24—28.
12. *Вісник Національної академії прокуратури України.* — 2011. — № 2. — С. 45—49.
13. *Вісник Національної академії прокуратури України.* — 2012. — № 3. — С. 16—20.
14. *Вісник Національної академії прокуратури України.* — 2013. — № 2. — С. 25—29.